

groasă, și Ioanatan sînt așezați pe această pagină; Simon³⁸⁶, Ionan³⁸⁷¹ și Eleazar³⁸⁸ sînt așezați pe pagina următoare.

Linia arborelui genealogic al Fecioarei Maria, așezată în partea dreaptă a textului primei coloane, lingă fișia centrală (pe care nu găsim nici un portret), își schimbă poziția după primul portret de pe pagină, cel al lui Naum³⁸⁹, trecînd în dreapta textului coloanei a doua; aici este întreruptă de alte două portrete: al lui Amos³⁹⁰ și al lui Matatia³⁹¹.

Linia regiilor persani, stăpînituri ai Samariei, este reprezentată printr-un singur portret, cel al lui Darius³⁹², învins de Alexandru Macedon. Această linie, situată în stînga celei de-a doua coloane, în dreapta fișiei centrale, își schimbă și ea poziția. Pornind de la Darius, ea cotește paralel cu textul, apoi coboară, pînă aproape de mijlocul coloanei a doua, la portretul lui Alexandru Macedon³⁹³; de la acesta linia cotește spre stînga, tot paralel cu textul, trece peste fișia centrală și ia locul liniei genealogice a Fecioarei Maria unde se va continua, fiind întreruptă, pe această pagină de patru portrete ale Ptolemeilor, stăpînituri Egiptului după moartea lui Alexandru: Ptolemeu al lui Lagos³⁹⁴, Filadelful³⁹⁵, Everghetul³⁹⁶ și Filopator³⁹⁷.

Din portretul lui Alexandru se desfac alte trei linii pentru urmașii săi: la «împărăția machidonienilor», reprezentat prin Filip³⁹⁸, la «împărăția Asiei», reprezentat prin Antioh³⁹⁹, și la «împărăția Siriei», reprezentat prin Seleucos⁴⁰⁰. Din acest ultim portret coboară o fișie ce cotește spre stînga, pînă în apropiere de fișia centrală, apoi coboară paralel cu aceasta, luînd locul liniei cu stăpînituri Samariei, fiind întreruptă de două portrete: al lui Antioh⁴⁰¹ Soter și al lui Antioh⁴⁰² Dumezeul.

Pe prima coloană mai întîlnim două portrete: cel al mamei sau fiicei lui Ptolemeu Filadelful, «Veronica»⁴⁰³ (legat de acesta printr-o linie) și cel al lui Iisus, fiul lui Sirah⁴⁰⁴².

Tot pe prima coloană, într-un medalion de mărime obișnuită așezat în mijloc, sînt reprezentați cei 70 de bărbați învațați care au tradus, în Egipt, Pentateuhul.

Varietatea portretelor de pe această pagină este deosebit de bogată. Alături de portretele de pe linia preoților, cu costumația lor sobră, apar figurile marilor luptători și stăpînituri din epoca de începuturi a răspîndirii elenismului, îmbrăcați în veșminte bogate și cu coifuri lucitoare pe cap. Dintre figurile de pe linia preoților, cea mai remarcabilă este aceea a lui Iuda Macabeul. Găsim în trăsăturile acestui vajnic luptător asemănări remarcabile cu portretul lui Samson, desenat la f. 11^v. Același cap masiv, aceeași severitate în priviri, aceleași cute brăzdează fața amînduror.

Dar, ultimul stăpînitur persan, are întreaga înfățișare a voievozilor noștri. Îl considerăm dintr-e multe portrete care cuprind elemente comune (în costumație sau trăsături) cu voievozii români, ca pe cel mai reprezentativ. Trăsăturile feței, barba tăiată scurt, coroana, dar mai ales îmbrăcămintea nu se deosebesc cu nimic de chipul lui Matei Basarab, Constantin Șerban, Șerban Cantacuzino sau chiar Constantin Brîncoveanu, așa cum îi știm reprezentați în documentele picturale ale vremii.

Portretul lui Alexandru Macedon, fără îndoială cea mai veche reprezentare a acestui personaj în arta noastră, a cărui istorie a constituit lectura de predilecție a cărturarilor vremii lui Antim, ne înfățișează un profil de luptător grec, îmbrăcat lejer, purtînd pe cap coiful corintian al Athenei Parthenos³.

În general, portretele urmașilor lui Alexandru Macedon, sînt realizări mediocre. Trăsăturile feței sînt urite, aproape grotești, la cele mai multe dintre portrete. Artă desăvîrșită cu care au fost înfățișate sutele de personaje religioase, cele mai multe cu plete și barbă bogată, scade cînd este vorba să fie reprezentate tipuri de războinici, cu podoaba capului ascunsă sub coifurile cu lujeri, fără bărbi și cu veșminte bogate. Este o remarcă valabilă și pentru portretele de acest fel de pe paginile următoare.

Medalionul care înfățișează pe cei 70 de traducători ai Bibliei reprezintă, în primul plan, trei portrete distincte, dintre care cel de la mijloc este acela al unui tînăr suav, cu o figură feminină. În planurile secundare este desenată o mare de capete în manieră bizantină.

Textul acestei pagini, destul de cuprinzător în ciuda numărului mare de portrete, se ocupă pe prima coloană de domnia Ptolemeilor desenați pe pagină și de originea Macabeilor. Coloana a doua este rezervată povestirii pe scurt a faptelor lui Alexandru Macedon.

Fila 19 cuprinde 11 portrete de bărbați, dintre care trei reprezintă pe feciorii lui Matatia preotul, amintite mai sus, trei reprezintă regi din dinastia Ptolemeilor (Ptolemeu Epifanes⁴⁰⁵, Filometor⁴⁰⁶ și Everghetul⁴⁰⁷), un portret — cel al lui Achim⁴⁰⁸⁴ — este așezat pe fișia centrală,

¹ În ms. Ioann.

² Biblia, p. 1059—1104.

³ Această efigie reprezintă, în realitate, pe zeița Athena, așa cum apare, ea pe staterii bătute de Alexandru Macedon încă din anul 335 î.e.n. Fără îndoială că artistul a avut ca model o asemenea monedă, căci asemănarea dintre monedă și desen este evidentă, după cum am avut prilejul să constatăm în urma cercetărilor întreprinse.

⁴ În ms. Achim.